

megértettem, s húsvétkor majd azt a Jézust ünneplem, akivel és akinek az Istenével főpapok kitolhatnak, s még sem tolhatnak ki, mert a feltámadás számomra annyit jelent, hogy Jézus és az ő Istene nem adja fel. Mit? Azt az isteni törekvést, hogy az utópia ne maradjon utópia. Azt, hogy megint jóhír legyen azoknak az ajkán, akik az ő nevét emlegetik.

(Válogatta: Sarló Csaba)

BARCZA BARNA AZ EMBERHALÁSZ

Barcza Barna (1931-1999) az 1970-80-as években a Bokor életében a spiritualitás vezéregyénisége volt. Lélekkel és érzelemmel teli lelki gyakorlatai sokunk szívében feledhetetlen emléket hagyott. Az igazságkeresést és a valódi emberhalásszá válást érezte élete legfontosabb

küldetésének. Lelke legmélyén átélte, és igyekezett továbbadni, hogy az emberek halásszá nem csupán egy Jézustól megtanult és átvett feladat, hanem annál jóval több, egy Istennek teljesen odaadott élet következménye kell, hogy legyen. A befogadott Szeretet-Élet túlsordulása. Miközben minden energiájával feszült az általa megismert Igazság továbbadására, olthatatlan vágy élt szívében – az ő szavaival élve - Teremtőjével való „Totális találkozás” felé. (Nyelvezete olykor a mai fül számára talán már nem olyan közelálló, de ez semmivel sem csökkenti tartalmának aktualitását és értékét.)

Ebben az újonnan beinduló rovatban Barna gondolatai mindazok számára nagy segítséget jelenthetnek, akik személyiségük teljességével akarják a valóságot megragadni, és akik embertársaikkal és Teremtőjükkel való találkozásukba igyekeznek lényük egészét beleadni.

(B.T.)

BARCZA BARNA AZ EMBERHALÁSZ ÖNVIZSGÁLATA

*Nyolc lelkigyakorlatos elmélkedés a „vizen-járás” jelenetére
(Mt 14,22-33)*

0. Bevezetés

Minden lelkigyakorlat megtérésre való. Minden megtérés önvizsgálattal kezdődik. Megtérésünk is, önvizsgálatunk is fejlődő kell, hogy legyen. Fejlődő: egyrészt a jobban

megismert Jézussal való összehasonlításunk folytán, másrészt az egyre változó körülmények és egyre változó felismerések és hangsúlyeltolódások révén. Talán túl gyorsan haladtunk előre Jézus tanítása korábban árnyékban hagyott részének fölfedezése és megvalósítása terén. Értethető volt gyorsaságunk, érthető volt a fölfedezett irányban haladó lelkesedésünk. Ilyen ésszerűen haladva Jézus tanításának súlypontja felé, óhatatlanul magunk mögé utasítottunk rengeteg dolgot, amelyek akadályozták volna a lényeg felismerését. Most amikor már úgy érezzük, hogy a fontosat, az igazán jézusit megragadtuk, nem ártana megnéznünk és újra felfedeznünk, tehát átértékelnünk: a hátunk mögé dobottakat, azon kívül mindazt, ami mellett érdektelenül elhaladtunk, vagy amelyeket egyszerűen csak nem volt időnk tudomásul venni. Ennek a gondolatnak a jegyében hangzanak el elmélkedéseink. Két lépés előre, egy lépés hátra? Igen, ha a hátralépés azért történik, hogy az elhullatott kincseket felszedegessük és beépítsük szintézisünkbe. Ha ez sikerül, akkor nem is lesz ez hátralépés! A nyolc elmélkedést a vizen-járás jelene (Mt 14,22-33) fűzi össze, talán azért, hogy a szimbólumokat kedvelők is, meg a racionálisabban gondolkodók is örömeiket lellessék a megindított gondolatok folytatásában. Az elmélkedések összefoglaló címe: Az emberhalász önvizsgálata. Tehát többet nézzünk magunkba, mint másokra! Ezen kívül Jézus az, akire nagyon sokat akarunk tekintetni, és a Vele való barátságunkat elmélyíteni.

Túlsúfoltságunk mérséklése

Szelektálás az emberhalásszásban

1.1 Kiket enged el, vagy küld el Jézus?

A katékhon emberhalász, aki azért jött a földre, hogy embereket gyűjtsön össze, olykor elenged, máskor kifejezetten elküld bizonyos embereket. Éppen az érdekel bennünket, hogy kiket és miért? Noha Isten egyetemes üdvözítő terve folytán mindenki hivatalos az Isten Országába és Jézus mégis elküld vagy elenged egyeseket, ez bizonyos magatartásbeli törvényt, vagyis gyakorlati eljárásmodot sejtet velünk, amelynek alapján Jézus is és a túlterhelt emberhalász is szelektálhat az emberek között. Épp ehhez a szelektáláshoz keresünk és próbálunk találni Jézusnál szempontokat.

Akik hosszú tanítás után is sem akarják érteni Jézust Jézus „elbocsátja a sokaságot” (Mt 14,22), akiknek korábban – máshonnan tudhatjuk - „az Isten Országáról beszélt”(Lk 9,11), és „hosszan tanította őket”(Mk 6,24). Nekik már érteniük kellene, hogy mit akart és mit nem akart Jézus. Ám befolyásolja őket a kenyércsoda, amelyet nagyon rövidlátóan fognak fel, és csak evilági céljaik megvalósításának szolgálatába akarják állítani. A Jn 6,15-ből kiviláglik, hogy királlyá akarják tenni Jézust, vagyis éppen az ellenkezőjét készülnek tenni annak, amit Jézus hirdetett.

Ugyanígy meggondolás alapján küldi el a másként gondolkodó Pétert (Mk 8,33), aki a csak emberi gondolkodástól nem képes felemelkedni az Isten gondolataihoz, amelyet Jézus képvisel.

Akik csupán közvetlen segítségre vágnak, de közvetve hátráltatják az Isten Országá terjesztését

Jézus mindig kész a betegeken, nyomorultakon, testi-lelki fogyatékosokon segíteni. Olykor mégis gátat vet ennek egy nagyobb cél érdekében (Mk 1,38). Amikor a tanítványok a gyógyításra várók követségében zavarják az imádkozó Mestert, Ő elutasítja a gyógyítási kérelmeket, és azal indokolja, hogy azért jött, hogy az Igét hirdesse, ez a küldetése.

Akik akadályozzák küldetését, azokat elküldi, vagy nem fogadja. A hirdetés mellett az imádságra is időt kell teremtenie, még ha az éjszakából lopja is el azt (Mk 1,35; Jn 6,15; Mt 14,23).

Akikhez nem szól a küldetése

Céltudatosan csak bizonyos halászerületen halászott Jézus. Csak Izrael elveszett juhához küldetett (Mt 15,24). A nem innen valókat elküldi, legfeljebb nagy hite láttán tesz kivételt valakivel.

Akik nem igazi keresők

A farizeusok nem állnak komolyan szóba Jézus tanításával, csak kötekednek. Ezért el is küldi őket (Mt 16,4; Mk 8,13). Csodát kívánnak, nem elég nekik mindaz, amit addig tapasztaltak. Elengedi azokat is, akik nem fogadják el az igazságot, ha róluk van szó, vagyis nem akarnak megtérni (Mk 12,12).

Akik megbotránkoznak benne, keménynek találják követelményeit

Ilyenek azok, akik nem fogadják el tanításának egészét, a nehezét is, a keskeny utat is. Akik Jézus tanításában szubjektív szempontok szerint válogatnak. Akik nem akarják elfogadni a nehezen érthetőt, vagy a nehezen követhetőt, azaz zúgolódó tanítványok (Jn 6,60). Jézus nem hajlandó leengedni a színvonalat, és határozottan védi álláspontját (Jn 6,61-63), sőt inkább hajlandó elengedni a tizenkettőt is (Jn 6,67).

Ugyancsak elengedi a gazdag ifjút (Mt 19,22), aki nem hajlandó felfogni tanítását a gazdagság Ország-ellenes voltáról, és nem hajlandó magát szegénnyé tenni szeretetből. Határozottan kijelenti, hogy nem lehet tanítványa az, aki nem hordozza keresztyét, s aki Isten Országáért nem szorítja háttérbe a családi kapcsolatokat, a vérségi köteléket (Lk 14,26-27). Ugyancsak elengedi vagy elküldi azokat, akik nem mondanak le a Mammon szolgálatáról (Lk 16,13).

Akik nem Isten Országába tartozó dolgot kérnek tőle

Így utasítja el a Sátánt a negyven napos böjt kapcsán (Mt 4,1-11).

Nem hajlandó olyan dolgokkal foglalkozni, amelyek nem férnek bele az Isten Országá magatartás-lehetőségeibe. Például: vagyon elosztás bírói úton: ez a világ fiainak problémaköre (Lk 12,13-14). Ezért az ilyen ügyekben hozzá fordulokat elutasítja. Zebedeus fiai „nagyságot” kérnek tőle (Mk 10,37). Miniszterek szeretnének lenni a földi királynak képzelt Messiás oldalán. Mint „nem rá tartozó dolgot” utasítja el (Mk 10,40).

Mivel a tizenkettő közül jött ez a nem az Ő országába illő kérés, ezért ezeket nem küldi el, hanem nagy türelemmel

újra és újra megmagyarázza nekik, mennyire idegen tőle ez a lelkület. Kérésükkel szemben nagyon aláhúzza az Országba illő magatartást (Mk 10,45), és csak ilyen alapon hajlandó őket elfogadni.

Akik nem akarnak gyümölcsöt teremni

Míntha Jézusnak se volna sok kidobni való ideje. Emberekkel azért foglalkozik, hogy azok Atyja Országában gyümölcsöt teremjenek. Az Atya nem engedi, hogy az ilyen meddő emberek foglalják el a helyet olyanoktól, akik teremnének. Ezért vágatja ki vincellérjével a nem termő egyedeket. És a vincellér Jézus - bár haladékot kér - tehát ismételten próbálkozik a gyümölcsstermés érdekében befolyásolni az illetőt - eredménytelenség esetén kivágja, tehát elutasítja a vele való további foglalkozást (Lk 13,6-9).

Aki a titokban keresőből nem válik nyíltan követővé

Ilyen pl. Nikodémus. Elfogadja ugyan titokban próbálkozó tapogatózását, de a beszélgetés során egyre inkább leméri, hogy társadalmi-vagyoni helyzete, a felső tízezerhez való tartozása nem teszi számára lehetővé a valóságos Jézus követését (Jn 3,1-21). Elképzelhető, hogy egy gyertyát szélvédett helyen, tehát letakarva gyújtsanak meg, de ha már ég, akkor teljes értelmetlenség véka alá tenni (Mt 5,15-16). Efelől Nikodémust sem hagyja kétségben. Beszélgetésük azzal zárul, hogy Jézus éppen arra figyelmezteti őt (Jn 3,21), hogy az igazságot tevő ember nem éjszaka, hanem nappal cselekszik. Vagyis a titokban keresőből nyíltan követővé kell válnia.

A korábban ördögtől megszállottat

A gerázai megszállott meggyógyítása után kéri az Urat, hogy vele lehessen (Mk 5,18). Am Jézus nem engedte (Mk 5,19), hanem elküldte azzal a feladattal, hogy magát a csodás gyógyulást hirdesse azok előtt, akik ismerték őt. Tehát csak nagyon közvetve tud Jézus szolgálatába állni.

Akik az Isten dolgaiból is üzletet csinálnak.

Elűzte a templomból azokat, akik ott árusítottak és vásároltak, pénzt váltottak, tehát saját hasznukra üzleteltek (Mk 11,15-17). Jézus szerint rablóbarlanggá tették az imádság házát. A „miért küldi el, vagy engedi el őket” kérdésre mindig ugyanaz a válasz: Csak a fontosabbért, az Isten előtt nagyobb értékű feladatokért. Pl., hogy ne váljon számára lehetetlenné az örömhír hirdetése; hogy legyen ideje imádkozni; hogy ügyét értetlenek ne tolják mellékvágányra; hogy a kisebb jelentőségű dolgok szolgálata ne torpedózza meg az igazán nagy ügyet.

1.2 Kiket küldjünk el, engedjünk el mi?

Nekünk is tudnunk kell elküldeni vagy elengedni bizonyos embereket, de csak ugyanazon okból, mint Jézus. Uram, át kell elmélkednem, hogy túlszűfoltóságomban kiket küldhetek el!

Akik hosszabb idő után sem értik meg Jézust

Akik nem tudják megérteni, hogy Isten nem anyagi ügyeink befolyásolására való, nem betegek csodás gyógyítására, nem halál elodázására, hanem az ember boldoggá tételére a szeretet élete által. El kell küldenünk azokat, akik csupán lelkiismeretüket megnyugtató vallási programokat bonyolítanak le.

Akiknek szolgálata lehetetlenné tenné számunkra a szeretni tanítást

Ilyenek az önmagukat sajnáltatók, a csupán ajnározgatást kívánók, a rendszerességre nem szoríthatók; a mindig váratlanul betoppanók, s ezáltal a másokkal való foglalkozást megakadályozók. Azok a magányosok, akik csupán társaságot, vagy inkább meghallgatást keresnek, s ugyanakkor Jézus irányában nem mozdulnak, és másokat sem mozdítanak.

Akik nem tartoznak halászterületünkhöz

Itt sokkal könnyebb az elvet kimondani, mint azt a gyakorlatban alkalmazni. Nagyon vitatott lehet, ki tartozik ide, ki nem. Csak egyéni mérlegelés alapján lehet dönteni. Pl. távoli városban lakót nem célzok meg, de ha ott nincs, aki foglalkozzon vele és igényli, akkor nem utasíthatom el. Ha ott foglalkoznak vele, akkor igen. Általában: fiatal ne foglalkozzon öregekkel, öreg fiatalokkal, stb. Ha nem is könnyű ezen a téren a szelektálás, mégis foglalkoznunk kell vele.

A nem komolyan keresőket

Talán ezt kell leghamarabb felmérnünk. Keres-e egyáltalában eligazodást, kibontakozást, vagy csak áltatja önmagát, esetleg engem? Mi vonzza őt? A közismertek közélebe/közé kerülni minél előbb? Talán dicsekszik barátságunkkal? Vagy gyors (nem átél) ismeretszerzésre szert tenni? Esetleg mások rábeszélésére dialogizál a megtérés igénye nélkül? Valóban kereső-e, vagy csak keresést imitáló?

A szalon-keresztényeket

Ezek azok, akik ki akarják szűrni Jézus életéből és főleg tanításából a „rázós” dolgokat. Akik már elvileg sem fogadják el a magasabb követelményeket. Akik a tökéletességet a kiváltságosoknak tartják fenn. Akik kereszténységük mellett meg akarnak maradni evilág fiainak is.

Akik nem országbeli dolgot kérnek

Itt kétféle eset lehetséges:

- Nem tehetem meg, mert elveimmel ellenkezik. Pl. bíráskodás, üzletelés, protekció evilági előrejutáshoz, stb.
- Megtehetném elv-feladás nélkül, de esetleg elvon a fontosabbtól. Pl. gépelés, fuvarozás, házépítés, stb. (ezek önmagukban nem rosszak, de nem a fontosabb kárára).

Akik nem teremnek gyümölcsöt

Ilyenek a vallási sznobok, akik csak tetszelegnek a vallási témákkal való foglalkozásban vagy a közösségi szereplésben, de nem akarnak változtatni életükön. Vigyázat, nem azt mondtam, hogy nem tudnak, mert gyengék, hanem nem akarnak! Itt türelmi idő kiszabása szükséges. A gazda is adott egy évet a fügefának.

Aki nem meri kereszténységét megvallani

Kezdetben minden - mégoly távolról érkező - tapogatózást is szívesen fogadunk, Nikodémusoknak is rendelkezésére állunk. De aki a velünk való titkos találkozásokban látja a kereszténységet, és nem akar továbblépni, nem akar hitvalló és gyakorló kereszténnyé lenni, azt - éppen lelkiismeretének felrázására - finoman leépítjük. Egyébként is, ha mi Krisztus tanítását adjuk neki, alig hiszem,

hogy huzamosan kétségben maradhatna tennivalóit illetően.

A kifejezetten idegbetegeket

Ilyenek garmadával lepnek meg bennünket. Túlérzékenységük az átlagnál jobban vonzódik a transzcendens felé, viszont irrealitásuk és excentricitásuk épp a józan keresőket ijeszti el. Noha sok nagyon értékes ember akad közöttük, de ritkán lehet rájuk biztosan és kitartóan számítani. Megmentésük, használhatóvá tevésük érdekében befektetett energiáink ritkán állnak arányban az általuk nyújtott teljesítménnyel. Mivel Jézus a bűnösöket jött hívni, ha betegségük bűneik következménye, akkor messzemenően segítjük, de ha egyéb öröklött pszichikai zavarokról van szó, akkor ideggyógyász vagy pszichológus felé kel segítenünk őket. Az így vagy úgy gyógyultakkal akkor foglalkozhatunk tovább, ha igénylik az Isten Országá építését és ennek eredményessége érdekében elfogadják kontrolljavaslatainkat. Általános elvünk lehet az, hogy aki önmagát nem képes karbantartani, az nem lehet mások apostola.

Akik valamilyen számításból jönnek

Ilyen is akad jócskán. A szerelemtől a partner keresésen át az üzletig a legkülönbözőbb hátsó gondolat mozgathat valakit. Jézust csak azért lehet keresni, hogy megtaláljuk életünk értelmét, boldogságát és ezt másokkal is közöljük. Aki enélkül akar keresni, vagy ettől kevesebbet akar, arra ne legyen időnk! Uram, ez az elmélkedés nem az időmilliomosok, hanem a túlszűfoltak elmélkedése. Mégis azt hiszem, hogy rövid időn belül mindenki túlszűfoltá lesz, ha komolyan vesz Téged és Országod építését. Segíts, hogy elmélkedéseimben tudjam értékelni az előadódó helyzeteket, a konkrét személyeket, és mindig Veled szinkronban tudjak megnyugtató döntést hozni a hozzám fordulókkal kapcsolatban.

(1975)

DRYP

FEBRUÁRI KERTI NAPLÓ MÉG ÚJÉVKOR

Összezavarodtam, mint az időnek járása. Januári újévi köszöntőm még a tavalyi szüret végével indult, most meg már egy nagyot ugorva az időben, február másodikán esedékes gyertyaszenteléssel illene kezdeni. Merthogy éppen az óévvégi lencseleves főzésnél tartok, amikor e betűket kopogtatom elektronikus masinámon. A december még boruskás, fagykerülő hónap volt, végül éppen az utolsó napján küldte kertünkre zúzmarás leheletét. Meg is dermedtek a fű között az előző nap még vidáman mosolygó százszorszépek.